

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา
ในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
GUIDELINES FOR CHINESE LANGUAGE TEACHER COMPETENCIES
IN EASTERN ECONOMICS CORRIDOR (EEC) OF SECONDARY SECTION

Received: 1 December 2022

Revised: 19 March 2023

Accepted: 7 April 2023

ภัทรมนัส ศรีตระกูล, ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ การวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีน (2) ศึกษาสมรรถนะครูสอนภาษาจีน และ (3) เสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ข้าราชการครูผู้รับผิดชอบสอนภาษาจีนชั้นมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี-ระยอง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา จำนวน 102 คน จาก 79 โรงเรียน ใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจงและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) คะแนนเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผลการวิจัย พบว่า

สภาพปัญหาการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาของครูที่พบได้แก่ สมรรถนะด้านภาษาอังกฤษ ทักษะในศตวรรษที่ 21 การใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การพานักเรียนไปศึกษาในสถานประกอบการ การวิจัยสร้างนวัตกรรมในการแก้ปัญหา นักเรียน และครูต้องทำงานด้านอื่นนอกเหนือจากการสอนมากเกินไป ด้านสมรรถนะครูสอนภาษาจีนพบว่า ด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณครู การพัฒนาผู้เรียน จิตวิทยา ศาสตร์การสอน ภาษาศาสตร์ ทักษะการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนสมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ และความรู้ความสามารถทั่วไปของครูอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนประกอบด้วย 1) พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจธุรกิจอุตสาหกรรมในพื้นที่ EEC 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงงานด้านธุรกิจการค้าเพื่อใช้ทักษะทางภาษาจีนได้มากขึ้น 3) ส่งเสริมครูภาษาจีนด้านจรรยาบรรณ 4) พัฒนาหลักสูตรวิธีชีวิตผู้ประกอบการในชุมชน 5) พัฒนาสมรรถนะสร้างนวัตกรรมและปรับเปลี่ยนการสอนแนวใหม่ 6) พัฒนาทักษะด้านจิตวิทยาและสร้างกำลังใจให้ผู้เรียนในการเรียนภาษา 7) อบรมพัฒนาการสอนเพื่อให้ผู้เรียนนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในการสื่อสารได้ และ 8) ส่งเสริมครูให้ใช้การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้

คำสำคัญ: สมรรถนะครู, ครูสอนภาษาจีน, พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

Abstract *This research was aimed to 1) determine the problematic issues regarding competencies development of Chinese language teachers, 2) determine the competencies of Chinese language teachers, and 3) proposes guidelines for competencies development for Chinese language teachers in secondary schools in the Eastern Economics Corridor (EEC) Area. The study involved 102 Chinese language teachers under the Secondary Educational Service Area Office in Chonburi-Rayong, and Chachoengsao province. The methodologies was divided into 2 parts (1) surveying with questionnaires and (2) interviewing in a focus group discussion with the professional experts. The Statistic data used in analyses included percentage, mean, standard deviation, and overall content analysis. The findings of the study were the following.*

Firstly, the problematic issues in competencies development for Chinese language teachers is considered moderately challenging. The challenges include their English language skills, skills needed in the 21st Century such as applying technologies in their classes, building a learning community, taking their students to real workplaces, lack of innovations in solving problems regarding their students, and having to work too many irrelevant tasks in addition to teaching. In addition, Competencies of Chinese language teachers regarding the codes of ethics of teachers, student development, psychology, arts of teaching, linguistics, and research methodologies for student development are at a high level. Competencies regarding community relations to conduct a learning environment and their general competencies are in the middle level. Finally, Guidelines to improve the competencies of Chinese language teachers were suggested as follows. 1) Enhance the awareness and comprehension of industrial businesses in the EEC area in teachers 2) Encourage students to conduct a case study projects regarding trading business to improve their Chinese language skills 3) Encourage teachers to be precedent, moral, and ethical role model for students 4) Develop courses for local entrepreneurs 5) Improve performances in innovations and changes in ways of teaching 6) Adapt knowledges in psychology and give moral support to students 7) Encourage students to communicate by applying their lessons 8) Allow teachers to conduct researches in classes in order to improve the performance of their students.

Keywords: Competencies, Chinese Language Teachers, The Eastern Economics Corridor (EEC)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปี พ.ศ. 2561 รัฐบาลไทยประกาศนโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) หรือ EEC มุ่งส่งเสริมการค้าการลงทุนเพื่อพัฒนาการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ มีเป้าหมายการพัฒนา 3 จังหวัดได้แก่ ระยอง ชลบุรี และ ฉะเชิงเทรา โดยมีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มศักยภาพในการลงทุนอย่างเป็นรูปธรรมมีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานระบบสาธารณูปโภค เพื่อเพิ่มศักยภาพรองรับการลงทุนจากต่างประเทศควบคู่ไปกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่ (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2561) ซึ่งนโยบายของรัฐดังกล่าวอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ 4.0 หากจังหวัดในภูมิภาคตะวันออกมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจมากขึ้น จะส่งผลให้ผู้ประกอบการมีการจ้างงานมากขึ้น และจะทำให้เศรษฐกิจจะเติบโตต่อยอดจากอุตสาหกรรมพื้นที่เดิม มีแรงดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศจีนซึ่งจะทำให้เกิดการสร้างอุตสาหกรรม และกระบวนการถ่ายโอนเทคโนโลยีขั้นสูงสู่ประเทศไทยมากขึ้น เกิดการขยายตัวแรงงานในอาเซียน (โสธรญาพิกุลหอม, 2561) จากนโยบายดังกล่าว จะเห็นได้ว่า สาธารณรัฐประชาชนจีน กำหนดให้ไทยเป็นเป้าหมายสำคัญของการลงทุนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังนั้น ภาษาจีนจึงเป็นเครื่องมือในการสื่อสารหลักของกลุ่มนักลงทุนในพื้นที่ทั้งในภาคธุรกิจและภาคบริการ (ครองขวัญ รอดหมวน, 2562) นอกจากนี้จากรายงานจำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2562 ภาคตะวันออกมีสัดส่วนของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ถึง 92.3% ซึ่งส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวจีนที่มีศักยภาพสูงทางการซื้อ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) ถึงแม้ว่าการระบาดของโควิด 19 จะส่งผลต่อภาพรวมเศรษฐกิจในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยเฉพาะการบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจการเดินทาง เสมือนเป็นการดับเครื่องยนต์ทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ประเทศจีนก็ยังคงเป็นกลุ่มธุรกิจที่มาลงทุนในประเทศไทยเพราะมีการเคลื่อนย้ายฐานการผลิตออกจากจีนสู่ไทยมากขึ้น รวมถึงมีการขยายตัวของธุรกิจสุขภาพที่กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ยังคงเป็นคนจีน (อนุชิตา ชินศิริประภา, 2564) จึงเห็นได้ว่า ภาษาจีนมีความจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคตะวันออกเป็นอย่างมาก

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในการวางระบบการพัฒนาครูสอนภาษาจีนให้ได้มาตรฐานตามมาตรฐานครูสอนภาษาจีนของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่สอนภาษาจีนให้ชาวต่างชาติ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ทำการร่วมมือกับ สำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) ในการพัฒนาครูภาษาจีนโดยใช้กิจกรรมอบรมและศึกษาดูงาน นอกจากนี้ มีการจัดตั้งสถาบันภาษาจีนซึ่งสังกัดศูนย์บริหารการพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (HCEMC) (สำนักงานความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2563) ในขณะที่งานวิจัยด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนในประเทศไทยที่ผ่านมา พบว่าครูสอนวิชาภาษาจีนยังขาดทักษะการสอนภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศ ขาดโอกาสในการพัฒนาด้านภาษาจีน ครูสอนภาษาจีนยังต้องทำงานอื่น ๆ เช่นเดียวกันกับครูทั่วไปในโรงเรียน ซึ่งมีการะงานอื่น ๆ ในโรงเรียนจำนวนมาก โรงเรียนขาดการนิเทศการสอนวิชาภาษาจีนเนื่องจากขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนทั้งในหน่วยงานต้นสังกัดและในโรงเรียน ทำให้การเรียนการสอนภาษาจีนขาดความต่อเนื่องส่งผลต่อคุณภาพระบบการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยเป็นอย่างมาก (วิภาวรรณ สุนทรจามร,

2559) ในด้านนโยบายการบริหาร พบว่า ผู้บริหารไม่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน โรงเรียนไม่มีแนวทางการพัฒนาครูสอนภาษาจีนที่ชัดเจน ทำให้ครูขาดความรู้ด้านเทคนิควิธีการสอนภาษาจีนที่หลากหลายการสอนยังเน้นการท่องจำ คัด อ่าน เขียน ซึ่งไม่สามารถกระตุ้นหรือสร้างบรรยากาศเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ อีกทั้งครูยังขาดความรู้ทางวิชาชีพ เพราะเป็นครูที่พึ่งจบการศึกษาจากสถาบันผลิตครู (ทวี ธีระวงศ์เสรี, 2552 และ วรณนิษา ไวยฉายี, 2564) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน ผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษามีลักษณะความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ดี มีความจำเป็นต้องพัฒนาผู้นำสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำในการสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ซึ่งสถานศึกษาเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนเป็นหลักในการส่งเสริมสรรรณะครูและนักเรียนได้มากขึ้น

อนึ่ง ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ร่วมกับครูผู้สอนในพื้นที่ พบว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และปรากฏการณ์ทางธุรกิจและอุตสาหกรรมของคนจีนที่ปรากฏจริงอยู่ในพื้นที่ (Phenomenon Base) เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาภาษาจีนของนักเรียนในโรงเรียนควรได้รับการพัฒนาให้เกิดขึ้นโดยเร็ว จากสถานการณ์ทั้งในด้านปัญหาและโอกาส ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดของการพัฒนาการสอนภาษาจีนแนวใหม่มาเป็นตัวแปรในการศึกษาสภาพปัญหา สมรรถนะและการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาเพื่อนำไปพัฒนาศักยภาพของนิสิตสาขาวิชาภาษาจีน และนักเรียนในการเตรียมความพร้อมนักเรียนมัธยมศึกษาเข้าสู่กลไกของตลาดแรงงานในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก(EEC)

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- 1) แนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพครู จากประกาศข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพครู (ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 ในราชกิจจานุเบกษา 20 มีนาคม พ.ศ. 2562) กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562)

2) สภาพปัจจุบันและปัญหาของครูภาษาจีน ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยของ สมิตรา สุรัตน์เดชา (2557) ธัญญาลักษณ์ มะลาศรี (2563) พิชัย แก้วบุตร (2564) และ นพดล จันทรกระจ่างแจ้ง และคณะ (2565) ได้สรุปประเด็นปัญหาครูภาษาจีน กล่าวคือ การผลิตครูสอนภาษาจีนไม่ตอบโจทย์ตามความต้องการของโรงเรียน สมรรถนะการสอนไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องรวมถึงการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมการสอน ครูสอนภาษาจีนในสถานศึกษาต้องรับภาระงานมากเกินไป ครูยังไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้ และครูสอนภาษาจีนที่เป็นอาสาสมัครจากประเทศจีนในประเทศไทยยังไม่มีมาตรฐาน

3) แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะครูและสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ

3.1 แนวคิดการพัฒนาสมรรถนะครู ศึกษาจากสมรรถนะครูผู้สอนในสถานศึกษา ของ กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้กำหนด สมรรถนะหลัก 5 ด้าน ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม จริยธรรมและจรรยาบรรณครู และกำหนดสมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ ได้แก่ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวิเคราะห์สังเคราะห์ การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน และการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน อีกทั้ง การพัฒนาครูสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0 ของ พททธี ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ (2561) ประกอบด้วยสมรรถนะด้านความรู้และความสามารถทั่วไป สมรรถนะด้านทักษะทางวิชาชีพ สมรรถนะด้านเจตคติและค่านิยม สมรรถนะด้านการปฏิบัติทางวิชาชีพ และสมรรถนะด้านความยืดหยุ่นผูกพันในวิชาชีพ นอกจากนี้ สมรรถนะ ทักษะและบทบาทครูไทยในศตวรรษที่ 21 (สุไม บิลโบ, 2558) ได้ระบุสมรรถนะครู ได้แก่ ความรู้ในศาสตร์ เทคโนโลยี สร้างองค์ความรู้ เชื่อมโยงผู้เรียน ความร่วมมือ การสื่อสาร และความคิดสร้างสรรค์

3.2 สมรรถนะครูสอนภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติ จากการศึกษางานวิจัยของ Ying Lan Hua. (2018) พบว่า สมรรถนะครูสอนภาษาจีน ประกอบด้วยภาษาศาสตร์ จิตวิทยา ศาสตร์การสอน เทคโนโลยีการศึกษา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประเทศจีน การจัดการข้ามวัฒนธรรม และทักษะวิจัย

ดังนั้นจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะครูสอนภาษาจีนได้ทั้งหมด ความรู้ความสามารถทั่วไปเกี่ยวกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก จริยธรรมและจรรยาบรรณครู การพัฒนาผู้เรียน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ภาษาศาสตร์ จิตวิทยา ศาสตร์การสอน และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานเป็น 2 ขั้นตอน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานเน้นการใช้วิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกัน การศึกษาครั้งนี้ผ่านการพิจารณาและได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา เลขที่ HU 052/2565 โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและศึกษาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้สอนภาษาจีนระดับชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง จำนวน 75 คน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา จำนวน 27 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 102 คน จาก 79 โรงเรียน ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรม และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน (1) แนวคิดวิชาชีพครู สภาพปัจจุบันและปัญหาครูภาษาจีน และแนวทางการพัฒนาครู เพื่อสังเคราะห์ปัญหาการพัฒนาครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) (2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครู และ สมรรถนะครูสอนภาษาจีนเพื่อชาวต่างชาติ

2. สังเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาการพัฒนาครูสอนภาษาจีน และสมรรถนะครูสอนภาษาจีน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้วิธีการสังเคราะห์สมรรถนะครูสอนภาษาจีนทั้ง 8 รายการ คัดเลือกสมรรถนะหรือตัวบ่งชี้ที่เหมือนกันหรือคล้ายกันจะนำมา รวมเข้าด้วยกันหากสมรรถนะหรือตัวบ่งชี้ที่มีความแตกต่างกันจะนำมากำหนดเป็นสมรรถนะหรือตัวบ่งชี้ทั้งหมด

3. นำผลการสังเคราะห์ไปสร้างแบบสอบถามปัญหาการพัฒนาครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 4 ตอน คือ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพปัญหาของครูสอนภาษาจีน สมรรถนะครูภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก

4. สร้างเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประเภตรวบรวมรายการ (Check List) และมาตรวัดแบบ 5 Point Likert Scale เป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสำรวจระดับการปฏิบัติงานของสมรรถนะครูผู้สอนภาษาจีนในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในระดับมัธยมศึกษา ประกอบไปด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และสาขาวิชา ประสบการณ์การสอนภาษาจีน คำถามเป็นแบบปลายปิด โดยให้เลือกตอบและคำถามปลายเปิดให้เติมข้อมูลลงไปในช่วงที่กำหนด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับชั้นมัธยมศึกษาในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งใช้มาตราส่วนประมาณค่าแบบออสกูตเพื่อสอบถามสภาพปัญหา

ตอนที่ 3 ความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยแบ่งออกเป็น 8 ข้อ ได้แก่ ความรู้ความสามารถทั่วไป จริยธรรมและจรรยาบรรณครู การพัฒนาผู้เรียน ความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ ด้านภาษาศาสตร์ จิตวิทยา ศาสตร์การสอนและทักษะเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งคำถามแต่ละข้อให้เลือกตอบว่าได้นำสมรรถนะมาใช้ในการปฏิบัติงานหรือไม่ (ปฏิบัติหรือไม่เคยปฏิบัติ) หากเคยปฏิบัติโดยให้เลือกตอบการปฏิบัติ 5 ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติอย่างมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติน้อยที่สุด (วิภาวรรณจันทร์ประชุม และ ประสพชัย พสุนนท์, 2561)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีน เป็นแบบสอบถามที่ใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเติมข้อมูล เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหา ตลอดจนความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือ สํารวจข้อมูลสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา โดยจัดทำเป็น Google Form ส่งไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง และ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา เพื่อแจ้งให้ครูสอนภาษาจีนในสังกัดตอบแบบสอบถาม

5.2 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จำนวนประชากรที่ตอบแบบสอบถาม และดำเนินการประมวลผลข้อมูลจากการตอบกลับ นำแบบสอบถามดังกล่าวมาบันทึกลงรหัสและตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5.3 ตรวจสอบข้อมูล ความสมบูรณ์ ความถูกต้อง ของคำตอบในแบบสอบถามปลายเปิด

5.4 การประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS)

6. การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติดังต่อไปนี้

6.1 ค่าร้อยละ ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในแบบสอบถาม

6.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลด้านต่าง ๆ โดยมีการแปลความหมายระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสมรรถนะครูภาษาจีนในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา ตามเกณฑ์ของ (Best, 1981 อ้างใน ปาริชาติ บัวเป็ง, 2554)

6.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ร่วมกับค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงการกระจายของข้อมูล โดยมีเกณฑ์การวัดระดับและทิศทางความสัมพันธ์ พิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์ (r)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา โดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ออนไลน์

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ การสนทนากลุ่มออนไลน์ คือ การประชุมทางอินเทอร์เน็ตที่ผู้เข้าร่วมและผู้ดำเนินรายการได้รับเชิญให้ เข้าร่วมสนทนากลุ่มตามเกณฑ์ที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งจำนวนประชากรในการสนทนากลุ่มควรมีจำนวน ประมาณ 10 ถึง 15 คน (เก็จกนก เอื้อวงศ์, 2562) ผู้วิจัยได้เรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครู ในพื้นที่ EEC รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 คน โดยคัดเลือกจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ทั้งภาครัฐและเอกชน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา (ผู้รับผิดชอบการบริหารการศึกษาในพื้นที่) อาจารย์จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (ผู้สอนและพัฒนาครูภาษาจีนในพื้นที่) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในพื้นที่ (แหล่งเรียนรู้ผู้ประกอบการตรง) ครูผู้รับผิดชอบวิชาภาษาจีนของโรงเรียนในพื้นที่ EEC และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย

- 2.1 สภาพทั่วไปของพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 2.2 สภาพปัญหาของครูสอนภาษาจีน
- 2.3 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีน
- 2.4 ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

นำร่างแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวไปหาความเที่ยงตรง โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of item Objective Congruence) ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าประเด็นสัมภาษณ์และวัตถุประสงค์การวิจัยสอดคล้องกัน
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าประเด็นสัมภาษณ์และวัตถุประสงค์การวิจัยสอดคล้องกัน
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าประเด็นสัมภาษณ์และวัตถุประสงค์การวิจัยไม่สอดคล้องกัน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

- 3.1 ขอความอนุเคราะห์มหาวิทยาลัยบูรพา ออกหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิประชุมสนทนากลุ่ม
- 3.2 ผู้วิจัยจัดทำเอกสารการประชุมผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 สภาพปัญหาครูสอนภาษาจีน และตอนที่ 2 สมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา
- 3.3 จัดสถานที่ และอุปกรณ์ในการบันทึกเสียงการประชุมกลุ่ม
- 3.4 กำหนดผู้จดบันทึก (Note Taker) เป็นผู้บันทึกผลการประชุมกลุ่ม
4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) อ้างอิงตามแนวทางของ Scott (1990) มีทั้งหมด 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 ดำเนินการสัมภาษณ์และบันทึกเทปการสัมภาษณ์ และมีการจดประเด็นสำคัญ
- 4.2 ถอดเสียงสัมภาษณ์เป็นไฟล์เวิร์ดเพื่อแปลงข้อมูลเป็นอักษร
- 4.3 เข้ารหัสข้อมูลด้วยการค้นหาคำหรือวลีที่คล้ายคลึงกัน เพื่อจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามรหัส
- 4.4 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตีความร่วมกับคำถามการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสภาพปัญหาการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา พบว่า สภาพการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาของครูที่พบ ได้แก่ ขาดการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษ การบูรณาการทักษะในศตวรรษที่ 21 สู่การสอน การใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาจีน ประกอบกับขาดการพานักเรียนไปศึกษาในสถานประกอบการ และการวิจัยสร้างนวัตกรรมในการแก้ปัญหานักเรียน นอกจากนี้จากแบบสอบถามยังพบว่า ครูส่วนใหญ่ต้องรับผิดชอบงานด้านอื่นมากเกินไป ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน อีกทั้งนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนและการพัฒนาครูสอน

ภาษาจีนไม่มีความต่อเนื่องและหลักสูตรของสถานศึกษายังไม่สอดคล้องกับ บริบทการพัฒนาพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC)

ผลการศึกษาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา ทั้ง 8 ด้าน มีค่าเฉลี่ยรวม 3.68 อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นแต่ละสมรรถนะพบว่า การพัฒนาสมรรถนะครูด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณครู (4.08) การพัฒนาผู้เรียน (3.89) ศาสตร์การสอน (3.87) ภาษาศาสตร์ (3.86) จิตวิทยา (3.74) ทักษะการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (3.71) อยู่ในระดับมาก ส่วนสมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ (3.31) และความรู้ความสามารถทั่วไป (3.18) ของครูอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา พบว่า 1) ด้านความรู้ความสามารถ โรงเรียนควรพัฒนาครูให้มีความรู้และเข้าใจการประกอบธุรกิจ และส่งครูไปศึกษาดูงานสถานประกอบการ 2) ด้านการพัฒนาผู้เรียน ครูควรส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการ หรือจัดสถานการณ์จำลองด้านธุรกิจการค้า 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดกิจกรรมส่งเสริมแบบอย่างด้านจรรยาบรรณวิชาชีพและความเป็นครู 4) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนควรให้นักเรียนรู้จักวิถีชีวิต ของผู้ประกอบการในชุมชน และพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในพื้นที่ 5) ด้านภาษาศาสตร์ ครูต้องมีสมรรถนะด้านภาษาจีน มีการสอนแนวใหม่ 6) ด้านจิตวิทยา ครูต้องใช้จิตวิทยาให้นักเรียนรักภาษาจีนให้เขามีความมั่นใจในตนเอง สร้างแรงจูงใจปลุกบัณในการเรียนการสอน 7) ด้านศาสตร์การสอน โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาหลักสูตรออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้และลดภาระงานครูที่ไม่เกี่ยวกับการสอนลง 8) ด้านการวิจัย ครูต้องได้รับการส่งเสริมให้วิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาผู้เรียนภาษาจีนได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา ในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

จากการศึกษาสภาพการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีน ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$, $S.D = 0.99$) สาเหตุเนื่องจาก ครูสอนภาษาจีนยังขาดการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ในด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนที่เรียนภาษาจีนในโรงเรียนและนักเรียนในต่างโรงเรียน ครูขาดการนำพานักเรียนไปศึกษาสถานประกอบการที่มีชาวจีนเป็นเจ้าของกิจการหรือเป็นผู้บริหารในพื้นที่ EEC รวมทั้งการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมในการแก้ปัญหาการเรียนภาษาจีนของนักเรียน สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เป็นข้อเสนอแนะจากครูสอนภาษาจีนกล่าวคือ ครูมีสื่อเทคโนโลยีไม่หลากหลาย นักเรียนไม่มีโอกาสฝึกการใช้ภาษากับเจ้าของภาษาโดยตรง และตรงกับความต้องการของครูด้านวิชาการ ที่ต้องการให้พา

นักเรียนไปทำงานในพื้นที่ EEC เป็นการสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน และพัฒนาสมรรถนะนักเรียนด้านการสื่อสารให้รู้ค่าศัพท์ด้านสื่อเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับอาชีพต่าง ๆ สอดคล้องกับกับหน้าที่ของครู ตามประกาศข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562) กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของครู มีหน้าที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน ให้เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และเป็นผู้สร้างนวัตกรรม พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลง วิจัยสร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ศึกษาเข้าถึงบริบทชุมชนสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของนิวัตต์ น้อยมณี และกัญญา เอี่ยมพญา (2560) พบว่า การพัฒนาครูเพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน ในศตวรรษที่ 21 จะต้องพัฒนาครู เพื่อให้ครูสามารถจัดกระบวนการหาความรู้ การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการแสวงหาความรู้ เพราะจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นสำหรับครูทุกคน ส่วนเนื้อหาสาระขององค์ความรู้จะลดความสำคัญลงไป รวมถึงอายุของเครื่องมือหาความรู้จะสั้นลง การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของครูในยุคนี้ คุณลักษณะสำคัญมากอีกประการหนึ่งคือ ความสามารถในการคิดรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ ทักษะและประสบการณ์ที่มีความจำเป็นยิ่งของครูในศตวรรษที่ 21 อย่างน้อยที่สุดควรประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี โดยต้องเรียนรู้ทั้ง 3 เรื่องนี้ ในปัจจุบันและอนาคตที่สำคัญคือต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ถึงความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และต้องมีแนวทางในการดำเนินการเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ครูต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษอีกด้วย

สำหรับปัญหาด้านอื่น ๆ ได้แก่ ครูสอนภาษาจีนต้องรับภาระทำงานด้านอื่นมากเกินไป ความไม่ต่อเนื่องของนโยบายรัฐบาล การพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนาครู ของสถานศึกษายังไม่สอดคล้องกับ EEC และครูสอนภาษาจีนขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นั้น ปัญหาดังกล่าว เป็นไปตามความเห็นในการสัมภาษณ์ครู และผู้ประกอบการ และสถิติการเปลี่ยนแปลงของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) เรื่อง การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนระบบการผลิตครูและพัฒนาครู พบว่า ระบบการพัฒนาครูไทยของหน่วยงานต่าง ๆ ปัจจุบันยังคงมีลักษณะต่างคนต่างทำ แม้จะมีสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานกลางที่จะเชื่อมประสานงานด้านการพัฒนาครู แต่ยังขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร ขาดภาวะผู้นำในการกำหนดทิศทางและนโยบายการพัฒนาครูในภาพรวมของประเทศ การจัดฝึกอบรมทำได้เพียงจัดให้กับกลุ่มเป้าหมายขนาดเล็ก หรือทำเฉพาะเรื่อง ส่วนการวางแผนทิศทาง นโยบาย ด้านการพัฒนาครูในภาพรวม ยังขาดความร่วมมือจากหน่วยงานผู้ใช้ครู เนื่องจากหน่วยงานผู้ใช้ครูมีงบประมาณเป็นของตนเอง จึงจัดอบรมพัฒนาครูในสังกัดด้วยตนเอง ดังนั้นจึงเกิดปรากฏการณ์ต่างคนต่างทำ ขาดการวางแผน กำหนดทิศทางพัฒนา และขาดข้อมูลการพัฒนาครู เกิดความซ้ำซ้อนและขาดประสิทธิภาพ

การศึกษาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสมรรถนะครู ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณครู ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านศาสตร์การสอน ด้านภาษาศาสตร์ ด้านจิตวิทยา ด้านทักษะการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนสมรรถนะด้านความรู้ความสามารถทั่วไป และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ยังอยู่ในระดับ

ปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, S.D = 0.88 และ $\bar{X} = 3.18$, S.D = 0.87) ด้วยเหตุผลของสภาพปัญหาและข้อจำกัดของครูสอนภาษาจีนด้านการพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ปัญหาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การปรับตัวกับสถานประกอบการในพื้นที่ และผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิว่าครูสอนภาษาจีนยังขาดความรู้ด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในพื้นที่ EEC และขาดความร่วมมือกับชุมชน เทคนิคการสอนและหลักสูตรเนื้อหาการศึกษาด้าน EEC ยังไม่ได้ขยายผลไปสู่ครูผู้สอนภาษาจีนในพื้นที่ EEC บรรยากาศในการเรียนรู้ของนักเรียน และความสัมพันธ์กับสถานประกอบการในพื้นที่ ยังจำกัดอยู่ในพื้นที่ของโรงเรียน ส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนด้านทักษะการใช้ภาษาจีน ตรงกับงานวิจัยของ Ying-hua Lan (2018) ที่ให้ความสำคัญกับทักษะที่จำเป็นของการสอนภาษาจีนคือ (1) ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์ภาษาจีน และการสื่อสารที่ชัดเจน ครูต้องสามารถอธิบายรูปประโยคที่ซับซ้อนได้อย่างชัดเจน เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจ โดยจะต้องสามารถอธิบายเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย (2) ความสามารถทางด้านเทคนิคการสอนของครูในห้องเรียน ควรประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ดังนั้น ทักษะการสอนของครูจำเป็นต้องใช้ให้ถูกต้องควบคู่กับเนื้อหาที่จะสอน ครูจะต้องใช้ศิลปะของการอธิบาย เทคนิคการจัดการชั้นเรียน การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ เพื่อสร้างความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียนภาษาจีน (3) การจัดการข้ามวัฒนธรรม ครูสอนภาษาจีนจะต้องรับรู้และสามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ต้องมีทักษะในการแก้ปัญหาความแตกต่างทางวัฒนธรรมในชุมชน ต้องเริ่มจากการเข้าใจและศึกษาวัฒนธรรมและค่านิยมของความเป็นจีนอย่างเข้าใจ เพื่อที่จะสามารถเข้าใจความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมตนเองและจีน สามารถสื่อสารให้ผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง และสร้างความเข้าใจระหว่างชนชาติ (4) ทักษะวิจัยเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และจัดการปัญหาของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการเรียนภาษาจีน ครูมีความจำเป็นมากที่ต้องใช้ทักษะการวิจัย และการสะท้อนกลับในการแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

สำหรับปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย ปัญหาด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชน การผลิตและการใช้สื่อเทคโนโลยี ยังไม่หลากหลาย อัตราค่าจ้างครูยังไม่เพียงพอ จึงเห็นได้ว่าสภาพปัญหาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนด้านสมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม จริยธรรม และ จรรยาบรรณวิชาชีพครู มีสมรรถนะหลักอยู่ในระดับมาก ส่วนสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ คือ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ภาวะผู้นำครูการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน เพื่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งการบริหารหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชน การผลิตและการใช้สื่อเทคโนโลยี มีสมรรถนะหลักอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วไลยพงษ์พันธ์ (2558) เรื่อง การส่งเสริมสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาภาคตะวันออก พบว่าสภาพการปฏิบัติงานตามสมรรถนะครูสอนภาษาจีน เมื่อจำแนกตามรายสมรรถนะหลักมีคุณภาพอยู่ในระดับสูง และสมรรถนะประจำสายงานอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบความแตกต่าง

ด้านความคิดเห็นต่อครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาภาคตะวันออก ตามสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานไม่แตกต่างกัน โดยรูปแบบส่งเสริมการสอนวิชาภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาภาคตะวันออก ตามสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน มีดังนี้ 2.1) พัฒนาความรู้ 2.2) ทักษะภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร 2.3) พัฒนาเทคนิคการสอนและการผลิตสื่อ 2.4) พัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่น 2.5) พัฒนาทักษะการวิจัยและการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน 2.6) สร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะในการวิจัยของครูและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาจีน ให้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษาทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ความสามารถ ควรพัฒนาครูให้มีความรู้และเข้าใจการประกอบธุรกิจ และส่งครูไปศึกษาดูงานสถานประกอบการ 2) ด้านการพัฒนาผู้เรียน ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการหรือจัดสถานการณ์จำลองด้านธุรกิจการค้า 3) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีด้านจรรยาบรรณวิชาชีพและความเป็นครู 4) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ควรให้นักเรียนรู้จักวิถีชีวิตของผู้ประกอบการในชุมชน และพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในพื้นที่ 5) ด้านภาษาศาสตร์ ครูต้องมีสมรรถนะด้านภาษาจีน มีการสอนแนวใหม่ 6) ด้านจิตวิทยา ครูต้องใช้จิตวิทยาให้นักเรียนรักภาษาจีนให้เขามีความมั่นใจในตนเองสร้างแรงจูงใจพลังบวกในการเรียนการสอน 7) ด้านศาสตร์การสอน ควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาหลักสูตรออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้และลดภาระงานครูที่ไม่เกี่ยวกับการสอนลง 8) ด้านการวิจัย ครูสามารถวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาผู้เรียนภาษาจีนได้

ข้อเสนอแนะดังกล่าว เป็นไปในทำนองเดียวกันกับงานวิจัยของวัลภา พงษ์พันธ์ (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาภาคตะวันออก พบว่า วิธีการส่งเสริมสมรรถนะครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาภาคตะวันออก มี 3 วิธี คือ 1) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) จัดโครงการภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร 3) จัดสื่อและแหล่งเรียนรู้ ส่วนระดับนโยบายมี 4 วิธีคือ 1) จัดตั้งสถาบันพัฒนาการสอนภาษาจีน 2) จัดตั้งเครือข่ายครูสอนภาษาจีน 3) ส่งเสริมครูและโรงเรียนต้นแบบ 4) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างไทย-จีน และยังสอดคล้องกับข้อเสนอแนะงานวิจัย เรื่องสมรรถนะภาษาจีน ที่คาดหวังของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนวิชาภาษาจีนในมหาวิทยาลัยมหิดล ของ ไพศาล สุขใจรุ่งวัฒนา และ ยุติ ธีรธราดล (2564) กล่าวคือ 1) เนื้อหาในวิชาภาษาจีนควรได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์การนำไปใช้จริง ควรมีการสอดแทรกความรู้ด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์จีน เพื่อให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจในการประยุกต์ใช้ภาษาจีนได้ดียิ่งขึ้น 2) ผู้สอนควรจัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เทียบเคียงได้กับสถานการณ์จริงในการใช้ภาษา หรือ หาโอกาสให้นักศึกษาได้ใช้ภาษาจีนในการสื่อสารกับเจ้าของภาษา ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการฝึกทักษะการสื่อสาร ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนมีชีวิตชีวาตอบสนองรูปแบบการเรียนรู้และความคาดหวังของผู้เรียนยุคใหม่ และเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาพัฒนาสมรรถนะภาษาจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ควรสนับสนุนให้มีการวัดระดับทักษะภาษาจีนโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน HSK ระดับ 4 4) สถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน สามารถนำตัวแปรและผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ครูควรนำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสอนภาษาจีนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ระดับมัธยมศึกษา ทั้ง 8 ด้าน ไปปรับประยุกต์ใช้ในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนได้มากขึ้นและตรงกับความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

2. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสร้างสัมพันธ์กับสถานประกอบการในพื้นที่ EEC ขอความร่วมมือเปิดพื้นที่ของสถานประกอบการของชาวจีนเพื่อให้นักเรียนมีโอกาเข้าไปฝึกประสบการณ์ประกอบธุรกิจและใช้ภาษาจีน อันจะเป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(การวิจัยครั้งนี้ได้รับการอุดหนุนงบประมาณทำวิจัย จากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา ทุนงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2564)

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). *สถานการณ์ท่องเที่ยวปี 2562*. สืบค้นเมื่อ 8 มกราคม 2564. เข้าถึงได้จาก https://www.mots.go.th/download/article/article_20201104090605.pdf.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อให้อัดบสนองกับการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์.(2562). การสนทนากลุ่ม: เทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ. *วารสารมสธ.*, 12(1), 17-30.
- ครองขวัญ รอดหมวน. (2562). *อีอีซีบูมเศรษฐกิจภาคตะวันออก*. สืบค้นเมื่อ 8 มกราคม 2564. เข้าถึงได้จาก https://www.thaipost.net/main/detail/25873?read_meta=%7B%22label%22%3A%22articlepage_number%22%2C%22group%22%3A%22%22%7D.
- ทวี ธีระวงศ์เสรี. (2552). *หลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญารัตน์ มะลาศรี. (2563). การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารราชภัฏกรุงเทพ*, 7(1), 33-39.
- นิวัตต์ น้อยมณี และกัญกร เอี่ยมพญา. (2560). *จิตวิญญาณครู* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: 21 เซนจูรี.
- นพดล จันทรกระจ่างแจ้ง, ยุภาพร นอกเมือง และอรรคมณ วชิรวัชร. (2565). สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ภาษาของครู ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนภาษาจีนในโรงเรียนพื้นที่จังหวัดปทุมธานี. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 16(1).
- ปาริชาติ บัวเป็ง. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันองค์กรของพนักงาน บริษัท ไตกิ้น อันดัลทรีส์ ประเทศไทย (จำกัด) (ปริญญามหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- พทุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ. (2561). การพัฒนากลไกขับเคลื่อนระบบการผลิตและพัฒนาครูสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- พิชัย แก้วบุตร. (2564). ความต้องการจำเป็นของครูอาสาสมัครจีนต่อวิทยาการฝ่ายไทย: กรณีศึกษาโครงการอบรมครูอาสาสมัครจีน (ประเทศไทย) ประจำปี 2562. วารสารศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 9(1), 65-81.
- ไพศาล สุขใจรุ่งวัฒนา และ ยุวดี ธีรธาดล. (2564). สมรรถนะภาษาจีนที่คาดหวังของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนวิชาภาษาจีนในมหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธนบุรี, 15(2), 163-175.
- วรรณนิษา ไวยฉายี. (2564). การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในสถานการณ์ปัจจุบัน: มุมมองของผู้เรียนต่อการพัฒนาสถาบันสอนภาษา. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 16(1), 153-165.
- วิภาวรรณ จันทรประชุม และ ประสพชัย พสุนนท์. (2561). การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารงานของสมาคมการค้า กระทรวงพาณิชย์ตามหลักระบบบริหารงานและประเมินผลทั่วทั้งองค์กร. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 12(ฉบับพิเศษ), 101-116.
- วิภาวรรณ สุนทรจามร. (2559). รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับชั้นมัธยมศึกษาของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วัลภา พงษ์พันธุ์. (2558). การส่งเสริมสมรรถนะของครูสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออก (ดุชนิพนธ์). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุมิตรรา สุรัตน์เดชา. (2557). การศึกษาปัญหา ความจำเป็น และความต้องการในการใช้ภาษาและวัฒนธรรมไทยของครูอาสาสมัครชาวจีนในโรงเรียนไทย. วารสารภาษาและวัฒนธรรม, 33(1), 57-79.
- สุไม บิลโบ. (2558). สมรรถนะ ทักษะและบทบาทครูไทยในศตวรรษที่ 21. สืบค้นเมื่อ 26 สิงหาคม 2564. เข้าถึงได้จาก <https://rb.gy/ru3745>
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. (2561). แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2560-2565. สืบค้นเมื่อ 8 มกราคม 2564. จาก <https://eeco.or.th/th/filedownload/1478/cf4092afd2456bb1f03995574db27a75.pdf>.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2562). ราชกิจจานุเบกษาประกาศรายละเอียดของมาตรฐานความรู้และมาตรฐานวิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพฉบับที่ 4. สืบเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2564. เข้าถึงได้จาก www.ksp.or.th/ksp2018/2020/06/19628/.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนระบบการผลิตครูและพัฒนาครูสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- โสธญา พิgulหอม. (2561). ความต้องการแรงงานไทยในเขตพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2561-2570). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

- อนุชิตา ชินศิริประภา. (2564). ผลกระทบโควิด 19 กับเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวภาคตะวันออก. *วารสารบริหารธุรกิจอุตสาหกรรม*, 3(2), 1-4.
- Scott, J. (1990). *A Matter of Record, Documentary Sources in Social Research*. Cambridge: Polity Press.
- Ying Lan Hua. (2018). *The core competencies for Chinese language teachers in Taiwan: A multiple criteria decision making approach*. Ed.D., University of Missouri-St Louis, USA.